

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

ΘΕΜΑ: Η ΝΟΜΙΚΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ :ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΝΟΜΑ: ΚΑΤΣΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΑ-ΜΑΡΙΑ

ΑΜ: 1340200400165

ΑΘΗΝΑ 2008

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

<u>1) Έννοια της οικογένειας</u>	σελ: 3
A. Κοινωνιολογική	
<u>2) Το άρθρο 21Σ</u>	
A. Η έννοια της οικογένειας στο σύνταγμα	σελ: 5
B. Θεσμικές εγγυήσεις της οικογένειας	σελ: 6
Γ. Προστασία της οικογένειας από το σύνταγμα	σελ: 7
<u>3) Πολύτεκνη οικογένεια</u>	
A. Ιστορική αναδρομή	σελ: 10
B. πολυτεκνική ιδιότητα	σελ: 11
<u>4) Το επίδομα της πολύτεκνης μητέρας</u>	σελ: 12
<u>5) Το άρθρο 10 παρ4 του ν.1910/1944</u>	σελ: 14
<u>6) Ν.3454/2006</u>	σελ: 15
<u>7) Νομοθεσία/νομολογία</u>	σελ: 18
<u>8) Περίληψη</u>	σελ: 19
<u>9) Συμπέρασμα</u>	σελ: 20
<u>10) Βιβλιογραφία</u>	σελ: 22

1) Η έννοια της οικογένειας

A. Κοινωνιολογική

Με τον όρο οικογένεια υποδηλώνεται η πρωταρχική κοινωνική ομάδα, που ο δεσμός των μελών της συνυφαίνεται με βιολογικό γεγονός(σεξουαλική σχέση ή τεκνοποιία).Όταν το βιολογικό αυτό γεγονός ενσωματώνεται στο δίκαιο, γεννάται η νομική έννοια της οικογένειας. Οικογένεια δημιουργεί και η νομική πράξη της υιοθεσίας, στην οποία το βιολογικό γεγονός(η γέννηση) αντικαθίσταται από αυτήν τη νομική πράξη.

Στις σύγχρονες μορφές κοινωνίας επικρατεί η μορφή της «πυρηνικής» οικογένειας που δημιουργείται από τους συζύγους και τα ανήλικα ή σε ορισμένες περιπτώσεις τα ενήλικα αλλά άγαμα τέκνα τους.

Η μορφή της οικογένειας προστατεύεται από το σύνταγμα του 1975 στο άρθρο 21 και από την ευρωπαϊκή σύμβαση δικαιωμάτων του ανθρώπου στο άρθρο 8.

2) Το άρθρο 21Σ

A. Πως ρυθμίζεται το ζήτημα της οικογένειας στο σύνταγμα

Το άρθρο 21 παρ 1 του συντάγματος θέτει υπό την προστασία του κράτους την οικογένεια, με μια ιδεολογικά φορτισμένη διατύπωση («ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του έθνους»), καθώς και τον γάμο, την μητρότητα και την παιδική ηλικία.

Ορισμός της οικογένειας δε δίδεται στην ελληνική έννομη τάξη και συνεπώς ο προσδιορισμός της έννοιας αυτής είναι έργο της επιστήμης και της νομολογίας, η δε έννοια μπορεί να παραλλάσσει ανάλογα με το νομικό κείμενο που την περιέχει, εδώ δε ενδιαφέρει μόνον το άρθρο 21 παρ 1 του συντάγματος. Θεωρείται επομένως η έννοια της οικογένειας ως μια αόριστη νομική έννοια.

Είναι καταρχήν σαφές ότι ο όρος «οικογένεια» στην προκειμένη περίπτωση δεν καλύπτει την λεγόμενη οικογένεια υπό την ευρεία έννοια: το σύνολο δηλαδή των προσώπων τα οποία συνδέονται μεταξύ τους δια του γάμου ή δια της κοινής καταγωγής, ασχέτως δε του βαθμού της συγγένειας ο οποίος συνδέει τα πρόσωπα και ασχέτως του αν συμβιούν. Αντίθετα, στην έννοια αυτή αναφέρονται άλλοι θεσμοί όπως είναι η κληρονομική διαδοχή.

Η παρ 1 του άρθρου 21 έχει ληφθεί από την παρ 1 του άρθρου 6 του γερμανικού συντάγματος. Γίνεται δεκτό εκεί από τη νομολογία ότι η

έννοια της οικογένειας νοείται ως οικογένεια υπό την στενή έννοια, δηλαδή η κοινότητα που απαρτίζουν οι γονείς με τα άγαμα ανήλικα ή ενήλικα παιδιά τους, είτε είναι δικά τους είτε είναι υιοθετημένα. Είναι η λεγόμενη συζυγική οικογένεια ή πυρηνική οικογένεια ή η σύγχρονη μικρή οικογένεια. Περαιτέρω, στην συνταγματική αυτή έννοια της οικογένειας εμπίπτει τόσο η έγγαμη οικογένεια, όπως επίσης και η σχέση του φυσικού ή θετού τέκνου με τη μητέρα του ή με τον πατέρα του (μονογονεϊκή οικογένεια), ή και η σχέση του προγονού με τον μητρυιό και την μητρυιά. Επιπλέον πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ελληνική διάταξη καλύπτει όχι μόνο την εκ νομίμου γάμου(αδιάφορο αν είναι θρησκευτικού ή πολιτικού) προερχόμενη οικογένεια αλλά και την οικογένεια που δημιουργείται από απλή συμβίωση δυο προσώπων αγάμων (εξώγαμη συμβίωση ή ελεύθερη ένωση= φυσική οικογένεια), εφ' όσον εκ της συμβιώσεως αυτής έχουν αποκτήσει παιδιά. Αντίθετα, το σύνταγμα εν όψει και του προεκτεθέντος λόγου προστασίας της οικογένειας, δεν καλύπτει την εξώγαμη συμβίωση χωρίς παιδιά. Ο κανόνας αυτός συνάγεται και από την παρατήρηση ότι, αφού το Συντ. δίνει έμφαση και προστατεύει το νόμιμο γάμο, άρα δε θάλλει την εξώγαμη συμβίωση . Περαιτέρω προστατεύεται στο σύνταγμα και η κατόπιν νομίμου γάμου δημιουργουμένη οικογένεια έστω και αν αυτή δεν έχει αποκτήσει (ακόμη) παιδιά.

B) Θεσμικές εγγυήσεις της οικογένειας

Το άρθρο 21 παρ.1 Σ εγγυάται καταρχήν το γάμο και την οικογένεια ως κοινωνικούς θεσμούς. Η θεσμική αυτή εγγύηση έχει διπλό περιεχόμενο, αρνητικό και θετικό. Το αρνητικό περιεχόμενο μπορεί να συνοψισθεί σε δύο κυρίως αρχές. Πρώτο, ότι δεν είναι ανεκτό συνταγματικά να επιφέρει η σύναψη του γάμου, η δημιουργία οικογένειας και η ύπαρξη οικογενειακής σχέσης μεταξύ των ατόμων οποιεσδήποτε δυσμενείς έννομες συνέπειες γι' αυτά. Και δεύτερο ότι είναι ανεπίτρεπτη η παρεμπόδιση των συζύγων και των άλλων μελών της οικογένειας από το αναγνωρισθούν νομικά ως τέτοια και να αναπτύξουν μεταξύ τους την επικοινωνία και οικειότητα που είναι συμφυής με την ίδια την έννοια του γάμου και της οικογένειας.

Η απαγόρευση των δυσμενών έννομων συνεπειών μπορεί να έχει εφαρμογή π.χ στο φορολογικό δίκαιο, όπου δεν επιτρέπεται η δυσμενέστερη μεταχείριση των εγγάμων έναντι των αγάμων είτε ως προς το ύψος του. Ακόμα δεν μπορεί να παρεμποδιστεί, άμεσα ή έμμεσα, η πρόσβαση στις δημόσιες θέσεις ατόμων με οικογενειακές υποχρεώσεις, λόγω των υποχρεώσεων τους αυτών. Έγινε έτσι δεκτό ότι αντιβαίνει στην κατ' άρθρο 21 παρ 1 Σ προστασία της μητρότητας ο αποκλεισμός από τη συμμετοχή στις αθλητικές δοκιμασίες για την κατάταξη στην Σχολή Αστυφυλάκων των εγκύων υποψηφίων, με αποτέλεσμα την αδυναμία εισόδου στη σχολή, αφού θα μπορούσε να προβλεφθεί η δυνατότητα συμμετοχής τους μετά το πέρας της εγκυμοσύνης και κατάταξη τους στη συνέχεια.

Πέρα από τη θεσμική εγγύηση του άρθρου 21 παρ. 1 Σ έχει και θετικό περιεχόμενο :Σημαίνει ότι ο νομοθέτης οφείλει να θεσπίζει τις ρυθμίσεις εκείνες που είναι κατάλληλες και αναγκαίες για τη διαφύλαξη της οικογένειας και του γάμου .Εφόσον βέβαια ο νομοθέτης παραλείπει να ανταποκριθεί προς την υποχρέωση του αυτή δεν υπάρχει τρόπος να εξαναγκασθεί προς τούτο μέσω της δικαστικής ή άλλης οδού. Εάν πάντως, και σε όσο βαθμό, ανταποκριθεί, δημιουργείται ένα θεσμικό κεκτημένο , με συνέπεια να μην επιτρέπεται η ολοσχερής κατάργηση των σχετικών διατάξεων, χωρίς ταυτόχρονη αντικατάσταση τους με άλλες , οι οποίες μπορούν να επιφέρουν, αν όχι ισοδύναμο, πάντως συγκρίσιμο αποτέλεσμα.

Γ) Προστασία της οικογένειας από το σύνταγμα

Το άρθρο 21 του συντάγματος θεμελιώνει και ένα κοινωνικό δικαίωμα αφού, υποχρεώνει το κράτος στη λήψη θετικών μέτρων προστασίας της οικογένειας, του γάμου και της μητρότητας όχι μόνο με θεσμικές παρεμβάσεις αλλά και με υλικές παροχές. Το κανονιστικό περιεχόμενο του δικαιώματος αυτού εκδηλώνεται όπως, άλλωστε γενικά των κοινωνικών δικαιωμάτων , πρώτα-πρώτα με τη μορφή του λεγόμενου *κοινωνικού κεκτημένου*.

Στο κοινωνικό κεκτημένο αυτό περιλαμβάνεται προεχόντως η κατά την κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία ευνοϊκή μεταχείριση της μητέρας ως προς τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, ή του γονέα γενικά ως προς το ύψος της χορηγούμενης σύνταξης, καθώς και η συνταξιοδότηση των μελών της οικογένειας του θανούντος συνταξιούχου υπό τις νόμιμες προϋποθέσεις(βλ. άρθρα 3 παρ. 1, 11, 12, 13, παρ. 2, 24 παρ.1,6 και 7, 30 παρ. 1 ν 2084/1992. Επίσης περιλαμβάνεται η κατά τις οικείες διατάξεις του εργατικού και του υπαλληλικού δικαίου πρόβλεψη αδειών κηδείας και μειωμένου ωραρίου για τις μητέρες κ.λ.π. Το κεκτημένο πάντως αυτό δεν είναι απόλυτο. Έτσι δεν αποκλείεται, στο πλαίσιο γενικότερων θεσμικών αλλαγών (π.χ η εισαγωγή νέου συστήματος επιλογής εκπαιδευτικών με διαγωνισμό αντί επετηρίδας), η κατάργηση συγκεκριμένων ρυθμίσεων προστατευτικών της οικογένειας, οι οποίες περιέχονταν στο προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς.

Το κανονιστικό περιεχόμενο του κοινωνικού δικαιώματος που κατοχυρώνεται στο άρθρο 12 παρ. 1 του συντάγματος εκδηλώνεται , δεύτερο, με την μορφή της υποχρέωσης της διοίκησης , όταν ο νόμος της χορηγεί διακριτική ευχέρεια αυτή κατά τρόπο προστατευτικό της οικογένειας, του γάμου και της μητρότητας. Τούτο μπορεί να ισχύσει π. χ στις περιπτώσεις μεταθέσεως υπαλλήλου με οικογενειακά βάρη, όταν η εκτίμηση των βαρών αυτών δεν είναι νομοθετικά προδιαγραμμένη. Σε τέτοιες περιπτώσεις επιβάλλεται τουλάχιστον να αιτιολογείται ειδικά η σχετική πράξη, έτσι ώστε να προκύπτει η τυχόν αναγκαιότητα της μετάθεσης, παρά την ύπαρξη οικογενειακών βαρών, διότι π. χ άλλοι υπάλληλοι , οι οποίοι μπορούν να μεταθέτουν για την κάλυψη υπηρεσιακών αγαθών, δεν υπάρχουν ή έχουν και αυτοί παρόμοια βάρη. Άλλο τέτοιο παράδειγμα είναι η χορήγηση ή παράταση ισχύος άδειας παραμονής αλλοδαπού. Στην περίπτωση αυτή η διοίκηση οφείλει να

εκτιμήσει πρωτίστως, κατά την άσκηση της σχετικής διακριτικής της ευχέρειας, το ότι ο αλλοδαπός έχει οικογένεια στην Ελλάδα και ότι ο σύνδεσμός του με αυτήν δεν πρέπει να διασπαστεί, ενόψει άλλωστε και της επιταγής του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ για σεβασμό της οικογενειακής ζωής. Στο πεδίο εφαρμογής της παραπάνω διάταξης εμπίπτουν και οι σχέσεις ενηλίκων (γονέων και τέκνων), ιδίως όταν αποδεικνύεται ύπαρξη συμπληρωματικών στοιχείων εξάρτησης πέρα από τους συνήθεις συναισθηματικούς δεσμούς.

Με το σύνταγμα προστατεύεται η οικογένεια ως κοινωνική ομάδα, μέσα όμως στο πλαίσιο της οικογένειας και, ως προς τις σχέσεις των μελών μεταξύ τους, ισχύουν προφανώς τα άλλα ατομικά δικαιώματα: π. χ ο σεβασμός της αξιοπρέπειας, η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, το απόρρητο των επιστολών κλπ.

Τέλος η οικογένεια δεν εκπληρώνει πλέον μόνο οικονομικές, πολιτικές και θρησκευτικές λειτουργίες, όπως συνέβαινε άλλοτε. Η βασική λειτουργία είναι της σύγχρονης πυρηνικής οικογένειας είναι να διαμορφώνει έναν ιδιωτικό χώρο για την ανάπτυξη των διαπροσωπικών σχέσεων και την ολοκλήρωση της ανθρώπινης προσωπικότητας, καθώς και την κοινωνικοποίηση των παιδιών. Για αυτόν το λόγο ο νομοθέτης προσπαθεί με διάφορα νομοθετικά μέτρα να βοηθήσει την ελληνική οικογένεια, καθώς και να της δώσει περαιτέρω κίνητρα για τεκνοποίηση ούτως ώστε να λυθεί το δημογραφικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει οξύτερα η χώρα μας.

3) Πολύτεκνη οικογένεια

A. Ιστορική αναδρομή.

Το σύνταγμα αναφέρθηκε για πρώτη φορά στις πολύτεκνες οικογένειες στο άρθρο 21 παρ. 2 του συντάγματος του 1975. Βέβαια, ήδη από την εποχή του Ελευθερίου Βενιζέλου είχε γίνει προσπάθεια από το ελληνικό κράτος να προστατευτούν οι πολύτεκνες οικογένειες, καθώς ο Βενιζέλος είχε στα σκαριά ένα σχέδιο νόμου για τους πολύτεκνους. Στην ενέργεια του αυτή ωθήθηκε κυρίως από την ανάγκη της εποχής να αντιμετωπισθούν οι πολυάριθμες προσφυγικές οικογένειες που είχαν έρθει στη χώρα μας μετά την μικρασιατική καταστροφή. Εν συνεχεία έχουμε τη θέσπιση του νόμου 1910/1944, που αποτελεί μέχρι σήμερα το βασικό νομοθέτημα για την προστασία των πολυτέκνων και πολλές από τις διατάξεις τους έστω και αποψιλωμένες εξακολουθούν να ισχύουν. Ο νόμος αυτός δημοσιεύτηκε στο φύλλο 229 της εφημερίδος της κυβερνήσεως (τεύχος α) στις 3 Οκτωβρίου 1944 και κωδικοποίησε όλη τη νομοθεσία <<περί προστασίας πολυτέκνων>>.

Έτσι το 1956 έχουμε την ίδρυση της ΕΠΑ. Ενός οργανισμού δηλαδή, ο οποίος ασχολείται με τα προβλήματα των πολυτέκνων και προωθεί κυρίως τα συμφέροντα τους, ενώ επιπροσθέτως αφυπνεί για το δημογραφικό πρόβλημα και την προάσπιση του θεσμού της οικογένειας.

B) Πολυτεχνική ιδιότητα

Βάσει του νόμου 1910/1944 όπως τροποποιήθηκε από τον Ν860/1979 ορίζει στο άρθρο 1 την έννοια του πολύτεχνου. Πολύτεχνος υπό την έννοια του παρόντος νόμου είναι ο γονεύς ο οποίος έχει την γονική μέριμνα και επιμέλεια τεσσάρων τουλάχιστον τέκνων από έναν ή περισσότερους γάμους ή νομιμοποιηθέντων ή νομίμως αναγνωρισμένων ή υιοθετημένων, τα οποία είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το (23^ο) έτος της ηλικίας τους ή σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες σχολές πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης και αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους (25^ο). Στα τέκνα αυτά συνυπολογίζονται και αυτά με οποιαδήποτε αναπηρία σε ποσοστό εξήντα επτά της εκατό (67 %) και άνω ισοβίως, ανεξαρτήτως ηλικίας και οικογενειακής καταστάσεως.

Ο γονέας χωρίς σύζυγο, ο οποίος έχει τη γονική μέριμνα και επιμέλεια των τέκνων του και είναι μόνος υπόχρεος σε διατροφή αυτών, θεωρείται πολύτεχνος , εφόσον έχει τρία τέκνα από τον ίδιο ή διαφορετικό ή νομιμοποιηθέντα ή νομίμως αναγνωρισθέντα ή υιοθετημένα ή εκτός γάμου γεννηθέντα, τα οποία είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό τρίτο έτος της ηλικίας τους ή σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες τριτοβάθμιες σχολές πανεπιστημιακής ή τεχνολογικής εκπαίδευσης και αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο έτος της

ηλικίας τους. Στα τέκνα αυτά συνυπολογίζονται και όσα έχουν αναπηρία σε ποσοστό εξήντα επτά της εκατό και άνω, ισοβίως, ανεξαρτήτως ηλικίας.

4) Η ισόβια σύνταξη της πολύτεκνης μητέρας

(ν.1892/1990 άρθρο 63 παρ. 6).

Απόφαση του ΣΤΕ 314/2007

Με την υπ' αριθμόν 314/2007 απόφαση του το συμβούλιο της επικρατείας έκρινε ότι η ισόβια σύνταξη της πολύτεκνης μητέρας πρέπει μετά το θάνατο της να χορηγείται στο χήρο πολύτεκνο πατέρα. Είχε διατυπωθεί το δίκαιο αίτημα να λαμβάνει την ισόβια σύνταξη της πολύτεκνης μητέρας , μετά το θάνατο της, ο χήρος επιζών πολύτεκνος πατέρας , όπως γίνεται και στις περιπτώσεις του επιδόματος της πολύτεκνης μητέρας, το οποίο σε περίπτωση θανάτου της, το λαμβάνει ο πολύτεκνος πατέρας. Η πολιτεία όμως δεν έστεργε στην ικανοποίηση του δίκαιου αυτού αιτήματος. Τώρα, όμως με την απόφαση αυτή του ΣτΕ ανοίγει πλέον ο δρόμος για να λαμβάνει την ισόβια σύνταξη και ο χήρος πολύτεκνος πατέρας.

Το Στε μεταξύ των άλλων δέχθηκε και τα ακόλουθα:

<<Η διάταξη της παρ . 6 άρθρο 63 ν.1892/1990, καθ' ο μέρος με αυτήν δεν προβλέπεται ότι σε περίπτωση θανάτου της δικαιούχου της ισόβιας συντάξεως μητέρας, την σύνταξη δύναται να λάβει ο επιζών σύζυγος της, ο οποίος έχει την μετά τον θάνατο ευθύνη διατροφής των τέκνων, δεν είναι σύμφωνη με τις συνταγματικές διατάξεις. Τούτο δε διότι το άρθρο 21 του συντάγματος, επιβάλλει την προστασία της πολύτεκνης οικογένειας , την οποία αποτελούν , πλην των τέκνων, και οι δυο σύζυγοι.

Συνεπώς, δεν είναι συνταγματικώς ανεκτό να χορηγείται μόνον στον ένα από τους συζύγους (στην μητέρα) παροχή, υπό την ιδιότητα του πολύτεκνου συζύγου, σε περίπτωση δε θανάτου να μην λαμβάνει ο επιζών την παροχή αυτή , απομειωμένης, με τον τρόπο αυτόν, της προς την πολύτεκνη οικογένεια προστασίας, εφ' όσον και οι δύο σύζυγοι αποτελούν μέλη της συνταγματικώς προστατευομένης οικογένειας.

Εξ' άλλου, σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του ν. 1892/1990, οι παροχές του νόμου αυτού, δηλαδή τόσο το επίδομα όσο και η σύνταξη, έχουν προσέτι, το χαρακτήρα κινήτρου προς τους νέους γονείς για την δημιουργία πολυτέκνων οικογενειών, με στόχο την αντιμετώπιση του οξέος δημογραφικού προβλήματος της χώρας. Η δε χορήγηση της συντάξεως αποτελεί επιπλέον κίνητρο προς τους γονείς, δεδομένου, ότι η οικονομική ενίσχυση προς αυτούς δε θα παύσει να χορηγείται, λόγω της ηλικίας των τέκνων .Συνεπώς για να είναι πλήρης και λυσιτελής η συνταγματικώς επιβαλλόμενη προστασία της πολύτεκνης οικογένειας, η ισόβια σύνταξη θα πρέπει να καταβάλλεται και στον επιζώντα σύζυγο (πατέρα), σε περίπτωση θανάτου της συζύγου του.>>

Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι ο ΟΓΑ μέχρι σήμερα δεν έχει εκδώσει σχετική εγκύκλιο, ώστε οι κατά τόπους ανταποκριτές στους δήμους να παραλαμβάνουν τις αιτήσεις των ενδιαφερομένων , με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προστριβές, λόγω της αρνήσεως από τους ανταποκριτές της παραλαβής των αιτήσεων. εφ' όσον όμως το θέμα πλέον λύθηκε με την παραπάνω απόφαση ο ΟΓΑ έχει χρέος να παραλαμβάνει αμέσως τις αιτήσεις από τους πολυτέκνους χήρους και να κινήσει τις σχετικές διαδικασίες για τη χορήγηση σε αυτούς της ισόβιας σύνταξης. Δεν χρειάζεται να δημιουργείται θύελλα διαμαρτυριών για να κινηθεί ο κρατικός μηχανισμός, γιατί αυτό δεν αποτελεί <<επανάδρυση του κράτους>> .Το κράτος πράγματι χρειάζεται επανάδρυση και αυτό επιζητούν οι πολίτες , αλλά αυτή η επανάδρυση είναι όνειρο απατηλό.

5)Το άρθρο 10 παρ 4 του νόμου 1910/1944

Η παρ 4 του άρθρου 10 του ν 1910/1944 αναφέρει τα εξής:

<<πολύτεκνοι ή μέλη της πολύτεκνης οικογένειας τους που ταξιδεύουν για οποιονδήποτε λόγο εντός του κράτους τυγχάνουν εκπτώσεις ναύλων στα εκάστοτε ισχύοντα τιμολόγια ποσοστού τουλάχιστον 50% σε όλες τις συγκοινωνιακές επιχειρήσεις μεταφορών εφ' όσον αυτές συνδέονται με ειδικές επιχορηγήσεις μετά του κράτους>>

Για να δώσει η πολιτεία τα μέτρα στήριξης στους πολύτεκνους, στηρίχθηκε στη συνταγματική επιταγή του άρθρου 21: <<...πολύτεκνοι έχουν το δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το κράτος>> και σε αποφάσεις του ΣτΕ που έχει κρίνει, ότι <<...η εξυπηρέτηση του ατομικού συμφέροντος των πολυτέκνων αποτελεί εξυπηρέτηση του γενικότερου δημοσίου συμφέροντος προ του οποίου και αυτή η αρχή της ισότητας των Ελλήνων απέναντι στους νόμους δεν ισχύει, λόγω του δημογραφικού προβλήματος>>.

Βέβαια στην πραγματικότητα το γράμμα του νόμου μένει τις περισσότερες φορές κενό εφόσον χαρακτηριστικό είναι ότι δεν χορηγείται καμιά έκπτωση στο <<ναυτολόγιο επιβατών>> τόσο στα συμβατικά όσο και στα ταχύπλοα πλοία που ταξιδεύουν δυτικές Κυκλάδες. Επιπλέον, και αναφορικά με τα εισιτήρια των κτέλ χρήσιμο είναι να επισημανθεί ότι ορισμένα επαρχιακά κτελ αμφισβητούν το δικαίωμα έκπτωσης των πολύτεκνων οικογενειών. Ενώ, το ίδιο δικαίωμα δεν αναγνωρίζεται ούτε από την ολυμπιακή αεροπορία.

6) Ν.3454/2006

Τα τελευταία χρόνια κρίθηκε αναγκαία η παροχή κινήτρου στις Ελληνικές οικογένειες, ούτως ώστε να λυθεί κατά τρόπον δυνατό το δημογραφικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η χώρα μας. Έτσι, ψηφίστηκε ο ν 3454/2006 που δημοσιεύτηκε στο φεκ 75/4/7-4-06, ο

οποίος επέφερε καινοτόμες τροποποιήσεις – βελτιώσεις στην ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των πολυτέκνων και έλαβε σπουδαία μέτρα για τις τρίτεκνες οικογένειες (γονείς και παιδιά). Τα άρθρα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τους πολύτεκνους , έχουν ως κατωτέρω:

Χαρακτηριστικό είναι το άρθρο 2 παρ. 4 που αναφέρεται στην πρόληψη αναπληρωτών εκπαιδευτικών πτυχιούχων ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που έχουν τρία τέκνα. Δικαιούχοι των ευμενών αυτών ρυθμίσεων είναι βάσει του άρθρου 3 παρ. 1 όσοι γονείς έχουν τη γονική μέριμνα και επιμέλεια τριών τέκνων από τον ίδιο ή διαφορετικούς γάμους ή νομίμως αναγνωρισθέντων ή υιοθετημένων ή εκτός γάμου γεννηθέντων, τα οποία είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό τρίτο έτος της ηλικίας τους ή φοιτούν σε αναγνωρισμένες σχολές πανεπιστημιακής ή τεχνολογικής εκπαίδευσης και αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους και στα τέκνα αυτών, όπου αυτό προβλέπεται. Στα τρία παιδιά περιλαμβάνονται και τα τέκνα με οποιαδήποτε αναπηρία σε ποσοστό εξήντα επτά της εκατό (67%) και άνω ισοβίως, ανεξαρτήτως ηλικίας και οικογενειακής καταστάσεως.

Επιπρόσθετα, προβλέπεται στο άρθρο 11 του νόμου αυτού η ίδρυση του ΙΚΔΕ, που είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία Ινστιτούτο Κοινωνικής Δημογραφίας και Έρευνας και έδρα την Αθήνα. αποτελεί ερευνητικό φορέα , αναλύει, παρακολουθεί και παρέχει

επιστημονική υποστήριξη σε δημοσίους και ιδιωτικούς φορείς. Ειδικότερα μελετά την επίδραση οικονομικών και άλλων παροχών στην άσκηση δημογραφικής πολιτικής, τις επιπτώσεις των ειδικών μέτρων για τις πολύτεκνες οικογένειες και τις συνέπειες της δημογραφικής γήρανσης, της εξωτερικής μετανάστευσης, των μέτρων περιφερειακής πολιτικής, της προνομιακής μεταχείρισης και της κοινωνικής εξέλιξης.

Τέλος συνίσταται βάσει του άρθρου 17 του νόμου συμβουλευτικό-γνωμοδοτικό όργανο του Υπουργού Υγείας, το εθνικό συμβούλιο οικογένειας και πληθυσμού. Αρμοδιότητες αυτού είναι:

α) προωθεί το δημόσιο διάλογο επί των βασικών ζητημάτων δημογραφικής πολιτικής,

β) υποβάλλει γνωμοδοτήσεις επί παντός θέματος δημογραφικής πολιτικής, που παραπέμπεται σε αυτό από τους αρμόδιους υπουργούς,

γ) εισηγείται μέτρα και ενέργειες για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της ακολουθούμενης δημογραφικής πολιτικής.

Η συγκρότηση του εθνικού συμβουλίου Οικογένειας και Πληθυσμού γίνεται με απόφαση του υπουργού Υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο αντιπρόεδρος του συμβουλίου. Τα μέλη του συμβουλίου, μαζί με τους αναπληρωτές τους, ορίζονται με τριετή θητεία.

7) Νομολογία/Νομοθεσία

Ως νομοθεσία για την εργασία χρησιμοποιήθηκαν οι νόμοι:

➤ **A) 1910/1944**

➤ **B) 3454/2006**

Και ως νομολογία: η απόφαση **314/2007** του συμβουλίου της επικρατείας.

8) Περίληψη

Πολλά από τα προβλήματα των πολυτέκνων έχουν πλέον επιλυθεί με τα νομοθετήματα που έχουν κατά καιρούς θεσπιστεί. Καθώς όμως οι ανάγκες των καιρών μας ολοένα αυξάνονται, γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχουν ακόμα πολλά ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν. Προς αυτήν την κατεύθυνση δρα και η ένωση πολυτέκνων Ελλάδος άλλωστε. Είναι σημαντικό και το κράτος και η εκκλησία να βοηθήσει τους πολύτεκνους ,ενώ κρίσιμο είναι να δοθούν κίνητρα για να λυθεί και το δημογραφικό πρόβλημα της χώρας μας. Ήδη ο νόμος 3454/2006 προς αυτήν την κατεύθυνση κινείται.

Summary

The Greek state aims to supporting extended families since several laws have resolved some problems in a satisfactory way. However, in these days those people who make more children face difficulties for their livings as economic circumstances change rapidly .The special union of extending families is the main representative of them that puts pressure to the government in order to achieve economic profits or special motives for its members. Having allies the Orthodox Church and a large percentage of Greek society, the unions of extended families have managed important issued to be included in the recent law of 3454/2006

9) Συμπέρασμα

Όπως παρατηρούμε οι πολύτεκνες οικογένειες βρίσκονται κάτω από την προστατευτική ομπρέλα του κράτους. Ο νομοθέτης μεριμνά για αυτές παρέχοντας στα μέλη της διευκολύνσεις και δικαιώματα. Με την πάροδο του χρόνου τα κεκτημένα των πολυτέκνων όλο και αυξάνονται.

Παρόλο όμως που έχουν γίνει αρκετά σημαντικά βήματα για να βοηθηθούν οικονομικά και όχι μόνο αυτές οι οικογένειες, ακόμα υπάρχουν πολλά ζητήματα που αφορούν τους πολύτεκνους και πρέπει να ρυθμιστούν. Συνήθως τα μέτρα που λαμβάνονται είναι αποσπασματικά και αρκετές φορές προεκλογικού χαρακτήρα. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι η φορολογική πολιτική δεν αναφέρεται καθόλου στις πολύτεκνες οικογένειες. Οι εκάστοτε εκπτώσεις φόρου για κάθε παιδί είναι ασήμαντες πέραν του ότι μέχρι πρότινος δεν αναγνωριζόταν κανένα αφορολόγητο για όσα παιδιά και αν είχε κανείς.

Υπάρχουν λοιπόν πολλά πράγματα που πρέπει ακόμα να γίνουν. Το κοινωνικό κράτος πρέπει να μεριμνήσει περισσότερο, καθώς η χώρα μας έχει μεγάλο βαθμό υπογεννητικότητας. Είναι αναγκαίο αίτημα των καιρών μας να βοηθηθεί η ελληνική πολύτεκνη οικογένεια, ούτως ώστε αυτές να αυξηθούν. Η σημερινή Ελληνίδα μητέρα πρέπει να βοηθηθεί στο δύσκολο έργο της ανατροφής των παιδιών της.

Ποίημα

Η καρδιά της μάνας

Ένα παιδί μοναχοπαίδι, αγόρι,
αγάπησε μιας μάγισσας την κόρη.
Δεν αγαπώ εγώ, του , λέει τα παιδιά
Μ' αν θέλεις να σου δώσω το φιλί μου,
της μάνας σου να φέρεις την καρδιά,
να ρίξω να την φάει το σκυλί μου...

Τρέχει ο νιος, τη μάνα του σκοτώνει
και την καρδιά τραβά και ξεριζώνει
και τρέχει να την πάει, μα σκοντάφτει
και πέφτει ο νιος κατάχαμα με δαύτην.

Κυλάει ο νιος και η καρδιά κυλάει
και την ακούει να κλαίει και να μιλάει,
μιλάει η μάνα στο παιδί και λέει:
Ευτύχησες αγόρι μου; Και κλαίει...

10) Βιβλιογραφία

- 1)Περιοδικό ο κόσμος των πολυτέκνων, Απρίλιος-Ιούνιος 2007, αριθμός φύλλου 31

- 2)Περιοδικό ο κόσμος των πολυτέκνων Οκτώβριος- Δεκέμβριος 2007, αριθμός φύλλου 33

- 3)Περιοδικό ο κόσμος των πολυτέκνων, Ιανουάριος-Μάρτιος 2007, αριθμός φύλλου 32

- 4)Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, Χρυσόγονος, εκδόσεις Σάκκουλα 2005

- 5)Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, Δαγτόγλου, εκδόσεις Σάκκουλα 2005